

РОЛЬ НАОЧНИХ ПОСІБНИКІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

М. В. Пустовгар

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

На даний час, тема, принципу наочності у навчанні математики має особливе значення. Правильне використання наочності на уроках математики сприяє формуванню чітких просторових і кількісних уявлень, змістовних понять, розвиває логічне мислення і мову, допомагає на основі розгляду й аналізу конкретних явищ прийти до узагальнень, які потім застосовуються на практиці. Використання наочних посібників дає змогу: активізувати роботу учнів; зберегти час на уроці; збільшити обсяг роботи на даному уроці; підвищити ефективність процесу оволодіння знаннями, вміннями і навичками.

Використання наочності на уроках математики відрізняється від застосування її на інших уроках у початкових класах. Головне призначення наочного приладдя на уроках математики – полегшити процес утворення абстрактних понять, створити основу для певних узагальнень. Наочність використовується не лише під час вивчення та пояснення нового матеріалу на уроці, а й при його закріпленні, повторенні вивченого, під час розв'язання задач тощо. Однак слід пам'ятати, що надмірне використання наочності може лише нашкодити. Це не самоціль, а лише допоміжний засіб навчання дітей математики. Коли учень зрозумів той чи інший метод виконання дій, або усвідомив спосіб розв'язування задач, в подальшому кількість наочного матеріалу має зменшитись, або ж взагалі не використовуватись. Зловживання наочністю знижує активність учнів і затримує розвиток їх логічного мислення. Тож слід уникати двох крайностей: ігнорування наочності і надмірного її застосування. [2, с. 79]

Навчально наочні посібники поділяються на: образотворчі і натуральні. Серед образотворчих посібників виділяють образні: предметні картинки, зображення предметів і фігур з паперу і картону, таблиці із зображенням предметів або фігур. Одним з різновидів образотворчих наочних посібників є умовні посібники: картки із зображеннями математичних символів, схематичні рисунки, креслення. До образотворчих наочних посібників належать також екранні наочні посібники: навчальні фільми, діафільми, діапозитиви. Натуральні посібники в свою чергу, не мають такого різновиду як образотворчі, до них належать: зошити, олівці, палички, кубики, тощо.

Наочні посібники, щодо використання, поділяються на загальнокласні та індивідуальні. Загальнокласними користується весь клас, іноді їх ще називають демонстраційними, а індивідуальні використовує лише один учень, точніше кожен учень окремо.

До виготовлення наочних посібників доречним буде залучення дітей. Це має велике освітнє і виховне значення, сприяє свідомому і міцному опануванню знань і умінь, допомагає певні трудові навички, розвиває моторику рук, пам'ять та увагу. Працюючи з посібниками, виготовленими своїми руками, учень навчається з повагою ставитись до праці. Але саморобні посібники мають бути не складними у виготовленні, відповідати вимогам естетики і нормам шкільної гігієни. [3, с. 304]

У процесі навчання наочні посібники використовуються по-різному. Розглянемо, використання наочних посібників: для ознайомлення з новим матеріалом, закріплення знань, умінь та навичок (ЗУН), перевірки засвоєння (ЗУН).

Під час ознайомлення з новим матеріалом і особливо під час закріплення знань і умінь, треба роботу організувати так з наочними посібниками, щоб учні самостійно працювали з ними, і супроводжували свої дії відповідними поясненнями. При ознайомленні з новим матеріалом і при закріпленні ЗУН діти самостійно мають оперувати наочними посібниками і пояснювати свої дії. Якість засвоєного матеріалу в цих випадках значно підвищується, тому що в роботу включаються різні аналізатори. Вчитель повинен заохочувати учнів до використання наочних засобів під час самостійної роботи. На етапі закріплення знань умінь та навичок часто використовують довідкові таблиці, таблиці для усної лічби, малюнки, схеми, креслення. Також наочні посібники використовують для перевірки знань, умінь учнів, наприклад використовуючи роздавальний матеріал, картки з відрізками, багатокутниками, учитель перевіряє вміння вимірювати довжину від-різків, площу і периметр багатокутників тощо.[1, с.171]

Отже, наочні посібники потрібно вміло і вдало застосовувати під час уроку. При надмірному їх використанні робота схожа на гру, учень бави-ться, не напружуючи думки. Таке унаочнення не є доцільним, воно гальмує розумовий розвиток учнів. У свою чергу при правильному застосуванні наочні посібники дають змогу урізноманітнити навчальний процес, зробити його більш цікавим, захоплюючим, ефективно організувати як колективну, так і індивідуальну роботу.

Список використаних джерел:

1. Бантова М. О. Бельтюкова Г. В. Полевщикова О. М. Методика викладання математики в початкових класах / М. О. Бантова Г. В. Бельтюкова О. М. Полевщикова. – Київ: Вища школа, 2011 – 171 с.
2. Моро М. І. Засоби навчання математики у початкових класах / М. І. Моро. – М.: Просвещение, 2010. – 79с.
3. Моро М. І. Пишкало А. М. Методика навчання математики в 1 - 3 класах Посібник для вчителя / М. І. Моро А. М. Пишкало. – М.: Просвещение, 2004. – 304с.

Науковий керівник- кандидат педагогічних наук, доцент Т.С. Зорочкіна

ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ КОРОТКОЧАСНОЇ ЗОРОВОЇ ТА СЛУХОВОЇ ПАМ'ЯТІ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

Ф. У. Рахімова

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальність дослідження: Нині розвиток пам'яті учнів молодшого шкільного віку є актуальною і соціально значущою проблемою, оскільки у зв'язку з переходом дітей шкільного віку до систематичного навчання відбувається поступовий розвиток і становлення основних форм пам'яті, яка є основою здібностей, умовою успішного навчання й розвитку школярів. Пам'ять забезпечує отримання нових знань, формування вмінь і навичок, опанування нормами поведінки в суспільстві. Питання розвитку пам'яті учнів початкових класів є актуальною як у психологічних, так і в педагогічних дослідженнях, що зумовлено необхідністю удосконалення раціональних прийомів і способів продуктивного запам'ятовування й тривалого зберігання інформації.